

Gyermekotthonban nevelkedő fiatalok rizikómagatartása – egy friss kutatás tükrében

Örkényi Ágota, Aszmann Anna, Balogh Ágnes, Koszonits
Rita, Kökönyei Gyöngyi, Németh Ágnes, Páll Gabriella,
Várnai Dóra

*Országos Gyermekegészségügyi Intézet
2005*

VII. Egészségfejlesztési és Drogprevenációs Konferencia,
Budapest, Fővárosi Önkormányzat Béke Gyermekotthon

2005. 11.07

A vizsgálat célkitűzései

- Speciális minta egészsége, szubjektív jólléte, egészség- és rizikómagatartásának vizsgálata
- Témakörök: rizikómagatartások, szubjektív jóllét, társas kapcsolatok, szülőkkel való kapcsolattartás, nevelőtanárokkal való viszony, iskolai környezet

Módszerek

Mintaválasztás	Állami gondozásban élő, 15-18 év közötti fiatalok az ország valamennyi megyéjéből, illetve Budapestről
Adatfelvétel	Anonim, önkitöltéses kérdőív. Adatfelvétel: az ÁNTSZ megyei intézeteinek egészségvédelmi osztályai segítségével
Adatfeldolgozás	SPSS-PC, egy- és többváltozós módszerek (leíró statisztika és összefüggés-elemzések)
Referencia adatok	„Iskoláskorú gyermekek egészségmagatartása” (HBSC) WHO kollaboratív nemzetközi kutatás kérdéseinek felhasználása

A minta

Életkor	Fiúk		Lányok		Összesen	
	N	%	N	%	N	%
15 év	81	51,9	75	48,1	156	18,4
16 év	146	52,3	133	47,7	279	32,8
17 év	134	56,8	102	43,2	236	27,8
18 év	96	53,6	83	46,4	179	21,1
összesen	457	53,8	393	46,2	850	100

- A fiatalok **36%-a** vallotta magát **cigánynak**.
- A fiatalok **48,7%-a** **gyermekotthonban**, **45,6%-a** **lakásotthonban**, **5,7%-a** **egyéb helyen** él.

Rizikómagatartás

Mutatók:

- Dohányzás kipróbálása, gyakorisága
- Részezség gyakorisága
- Nagyivás
- Kannabisz használat élet- és évesprevalenciája
- Más szerek prevalenciája

PREVALENCIÁK

Elszívott-e már valaha egy cigit

Naponta dohányzik

62%

Többször volt már részeg

56%

Nagyivás

Használt már kannabiszt

32%

Elmúlt évben is használt

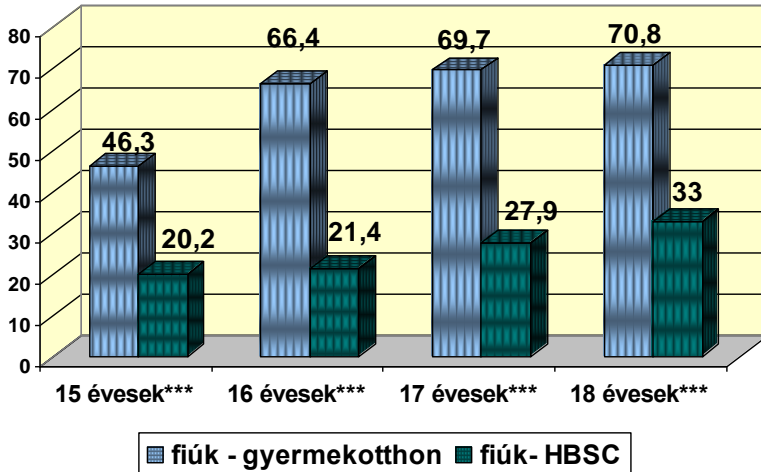
Dohányzás

	Fiúk	Lányok	Összesen
Dohányzást kipróbálta	90,3	87,2	89,2
Nem dohányzik	9,5	12,2	10,7
Kísérletezik	7,9	6,6	7,3
Hetente dohányzik	3,3	3,8	3,5
Naponta dohányzik	64,8	58,5	61,9

Összehasonlítás a HBSC adatokkal

Naponta dohányzók aránya (%) / fiúk

Magasabb arányban fordul elő a gyermekotthonban élőknél:

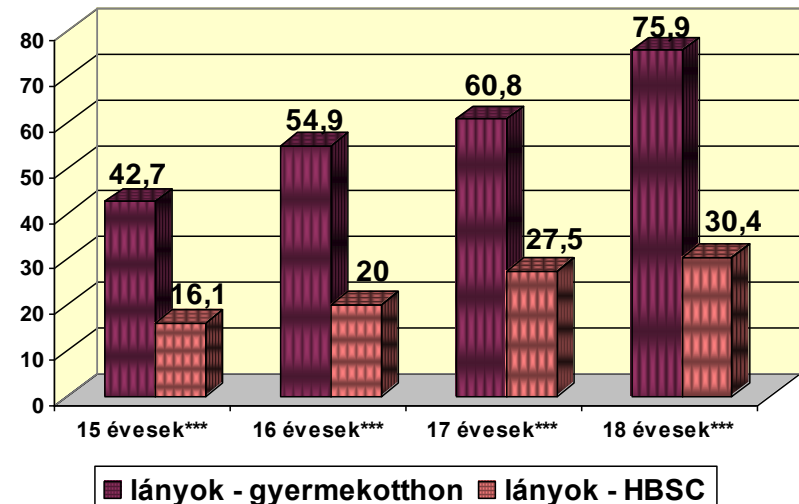
Többszöri részegség lányoknál

• *Kannabisz kipróbálása* (15 éves lányoknál, 16-17 éveseknél mindkét nemnél)

Kivétel: *nagyivás* (15, 16, 18 éves fiúknál országos mintán magasabb előfordulás)

Naponta dohányzók aránya (%) / lányok

Cigány és nem cigány fiatalok összehasonlítása

A cigány fiatalokra magasabb arányban jellemző:

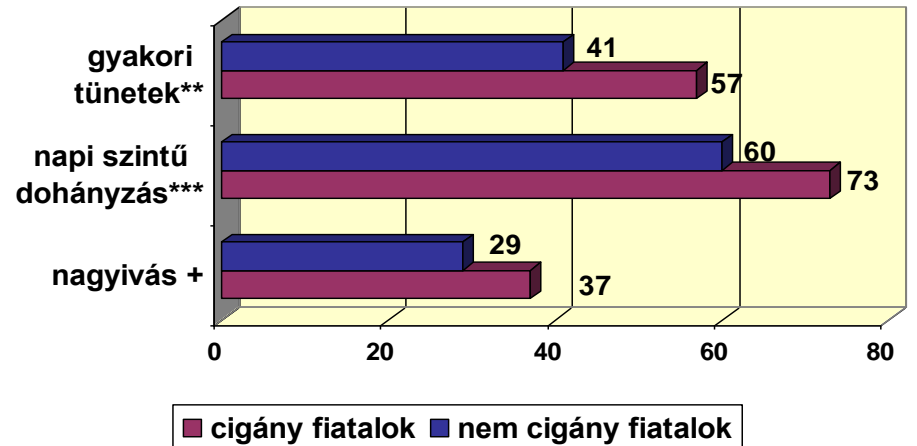
- nagyívás (32% vs. 24%)
- napi dohányzás (70% vs. 57%)

Nincs szignifikáns különbség:

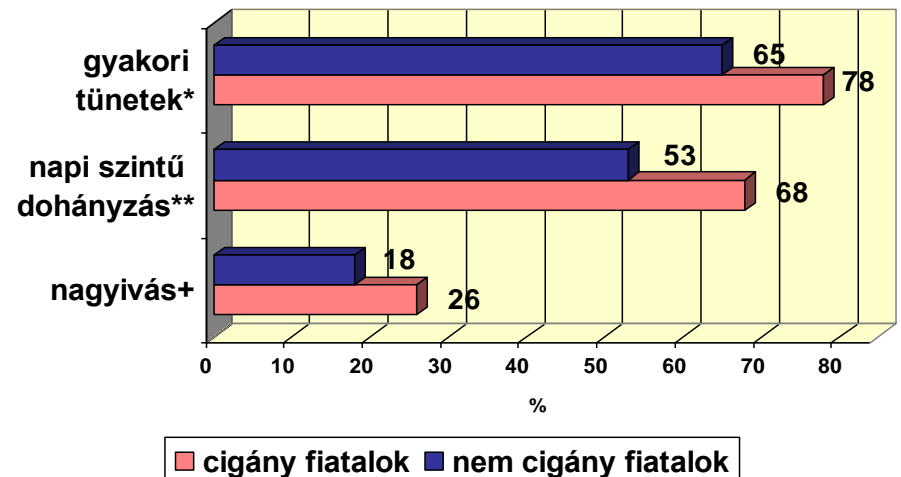
- kannabisz kipróbálása (33% vs. 31%)
- többszöri részegség (59% vs. 54%)

Szubjektív egészség, rizikómagatartás (%) / fiúk

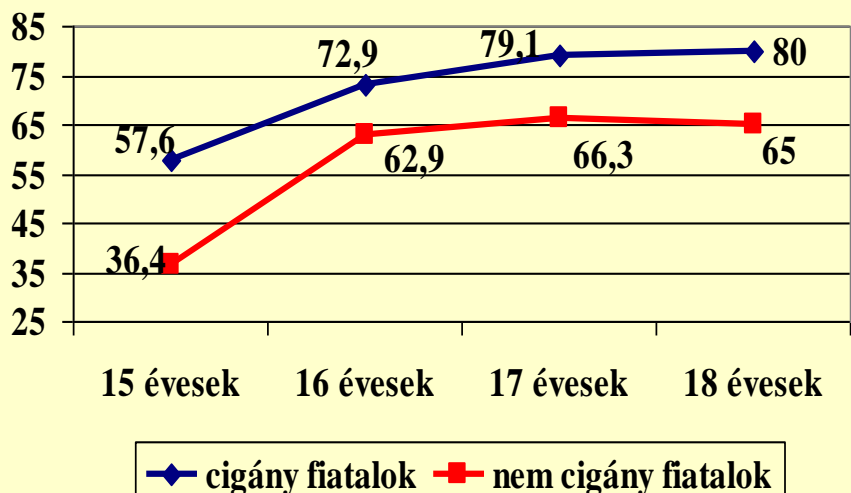

Szubjektív jóllét, rizikómagatartások (%) / lányok

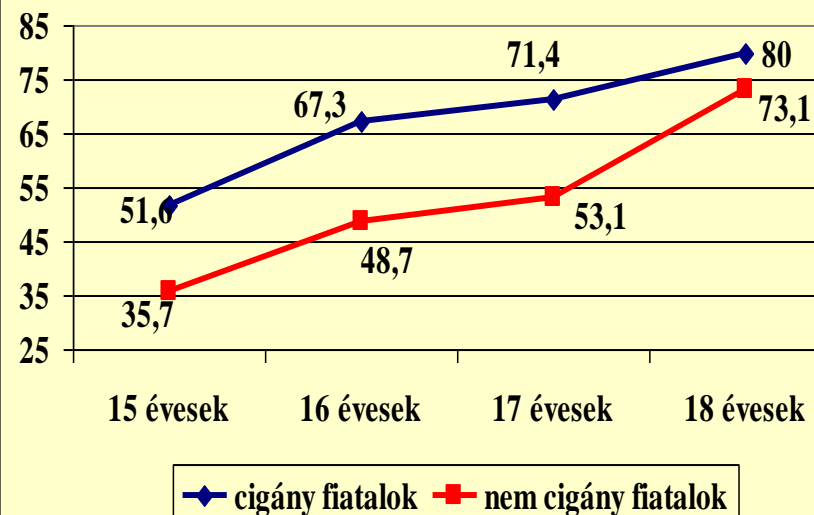

Cigány és nem cigány fiatalok összehasonlítása: dohányzás

Naponta dohányzó fiúk aránya (%)

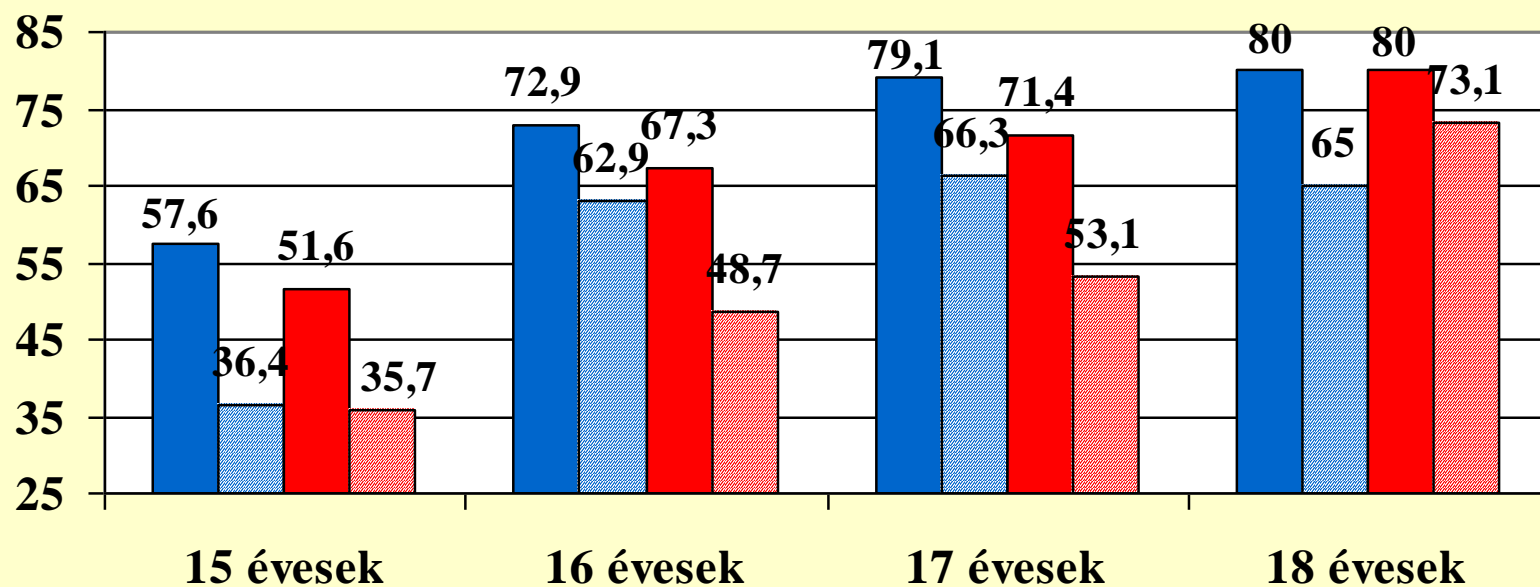

Naponta dohányzó lányok aránya (%)

Cigány és nem cigány fiatalok összehasonlítása: dohányzás

Naponta dohányzó cigány és nem cigány fiatalok aránya nem és korcsoport szerint (%)

■ cigány fiúk ■ nem cigány fiúk ■ cigány lányok ■ nem cigány lányok

Gondozási hely szerinti összehasonlítás: dohányzás

	Gyermekotthon	Lakásotthon	p<
Kipróbálta a dohányzást	91,5	87,8	0,1
Naponta dohányzik	67,1	58,6	0,05
Min. kétszer volt már részeg	60,3	53,2	0,1
Használt már drogot	47	37,1	0,01
Kannabiszt használt már	35,6	28,5	0,05
Gyógyszert visszaélés szerűen	20,3	12,2	0,01
Gyorsítót	14,7	8,9	0,05
Ecstasy-t használt már	15,1	10,8	0,1

A napi dohányzással kapcsolatban álló tényezők

- Iskolai környezet
- Intézeti környezet
- Családi kapcsolatok
- Személyiség-tényezők

A gyakori (legalább két alkalommal előforduló) részegséggel kapcsolatban álló tényezők

A kísérletező és rendszeres kannabisz használat prediktív és protektív tényezői

Összefoglalás:

- Az állami gondozott fiatalok *fokozott rizikójú* csoportnak tekinthetők a rizikómagatartások magasabb arányú előfordulása szempontjából.
- E veszélyeztetett csoporton belül a *cigány fiatalok* veszélyeztetettsége még jelentősebb.

Köszönöm a figyelmet!

orkenyi@ogyei.hu

